

Kunnskapsdepartementet
postmottak@kd.dep.no

HØRINGSUTTALELSE OM FORSLAG TIL ENDRINGER I BARNEHAGELOVEN OG TILHØRENDE FORSKRIFTER

NLA Høgskole er glad for anledningen til å kommentere de foreslåtte endringene i barnehageloven og tilhørende forskrifter. Vi har valgt å konsentrere oppmerksomheten om forslag til endringer i lovens § 2, i og med at disse angår prinsipielt viktige sider ved barnehagevirksomheten, men kommenterer også noen andre forslag.

Forslag til tilføyelser i første ledd i paragraf 2 i barnehageloven

I første ledd av § 2 er det foreslått følgende tilføyelse: «Barnehagens pedagogiske arbeid skal dokumenteres og vurderes for å sikre at tilbudet er tilrettelagt barnegruppen og det enkelte barn.» Vi er enige i at barnehagens pedagogiske arbeid skal dokumenteres og vurderes, og mener at dette kan bidra til at tilbudet blir tilrettelagt for barnegruppen og det enkelte barn. Dokumentasjon og vurdering vil imidlertid ikke kunne «sikre» kvaliteten. Rent logisk ville det være bedre om det sto at dokumentasjon og vurdering skal gi barnehagen *grunnlag* for å tilrettelegge tilbudet for barnegruppen og det enkelte barn, en formulering som for øvrig brukes i departementets høringsbrevet (s. 19).

Det sies i høringsbrevet (s.27-28): «De opplysninger en barnehage trenger for å kunne gi barna et individuelt tilpasset barnehagetilbud, er (...) innenfor grensene for hva som er lovlig behandling av personopplysninger etter barnehageloven, uten å måtte innhente samtykke.» Klargjøring av dette er begrunnelsen for å sette inn i § 2 følgende setning: «Barnehagene kan behandle de opplysninger som er nødvendige for å gi det enkelte barn et tilrettelagt pedagogisk tilbud i tråd med barnehageloven og forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver (rammeplanen)». Det gis dermed hjemmel for å samle inn og oppbevare opplysninger som ellers ville forutsette samtykke fra foreldrene. Det er en fordel å skape klarhet på feltet, men forslaget reiser flere vesentlige spørsmål i forhold til barns og foreldres personvern og til foreldreretten.

Vi anbefaler at foresatte skal gi samtykke til omfang og mål for bruk av individuelle kartleggingsverktøy som medfører innsamling av personopplysninger. Innsamling og behandling av personopplysninger skal bare benyttes til uttrykkelig angitte formål i barnehagelov og rammeplan. Innsamlede opplysninger skal ikke kunne brukes ut over opprinnelig formål, uten at det blir gitt nytt samtykke til bruk av opplysninger til nye formål, av foresatte. Det bør gis klare retningslinjer for lagring og håndtering av personopplysninger og informasjon om hvordan dette gjøres av ansvarlige i den enkelte barnehage.

I Høringsnotatet 6.7 (s.29) står det: «Barnehageeier har det overordnede juridiske ansvaret, og har dermed rett til å velge hvilke system, verktøy og observasjonsmetoder barnehagen skal benytte». Hvis dette tolkes som at barnehageeier skal bestemme «system, verktøy og observasjonsmetode uten hensyn til den enkelte barnehage og enkeltbarnet og uten å være i dialog med den enkelte barnehages pedagogiske personale, mener vi at dette vil stå i et motsetningsforhold til andre av lovens bestemmelser (§§ 2, 4, 17 og 18). Lokal forankring og pedagogenes kunnskap og vurdering vil i så fall bli satt til side.

Det er viktig at barnehageloven, rammeplanen og andre forskrifter anerkjenner barnehagelærers kompetanse og vurderingsevne i forhold til både barnehagegruppen og det enkelte barn. Bestemmelsene må også formuleres slik at foreldre og foresatte er sikret reell innflytelse i forhold til dokumentasjon, kartlegging, observasjon og vurdering. Høringsbrevet kan oppfattes som at det er meningen å redusere deres innflytelse. Vi er spesielt bekymret for at det i barnehager der det er store eiere som kommuner eller barnehagekjeder vil være vanskelig å oppnå reell innflytelse på barnehagens pedagogiske verktøy, og da særskilt i forhold til vurdering og observasjon. Vi vil i denne forbindelsen framheve barnehagelovens § 1 og den understrekningen Rammeplan for barnehager (R-11) har når det gjelder at det er foreldrene som har hovedansvaret for barnas oppdragelse, og at barnehagevirksomheten må utvikles i gjensidig respekt og anerkjennelse for hverandres ansvar og oppgaver.

Slik NLA Høgskolen ser det er ikke foreldreretten og personvernet tilstrekkelig ivaretatt i den formuleringen som er foreslått. Vi vil anbefale at en henvisning til personopplysningsloven tas inn i selve lovteksten. Vi vil også peke på at utformingen av forskriftene om innsamling og oppbevaring av personopplysninger vil ha avgjørende betydning for hvorvidt barns og foreldres rettigheter vil bli ivaretatt.

Forslag til endring i siste ledd i paragraf 2 i barnehageloven

Bestemmelsen om rammeplanen i § 2 lyder nå: «Departementet fastsetter en rammeplan for barnehagen. Rammeplanen skal gi retningslinjer for barnehagens innhold og oppgaver.» Forslaget til ny tekst er: «Departementet fastsetter barnehagens innhold og oppgaver i forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver (rammeplanene).» Tilsynelatende dreier dette seg om en redaksjonell endring. Det er imidlertid forskjell på å fastsette noe og å gi retningslinjer for det. Vi har ikke noen innvending mot at det lovfestes at departementet skal fastsette barnehagens oppgaver. Derimot er formuleringen om at departementet skal fastsette barnehagens innhold uheldig. Det er to grunnet til dette.

For det første står det i loven (§ 2) at barnehagens eier skal tilpasse rammeplanen til lokale forhold, at barna har rett til medvirkning (§ 3), og at saker av viktighet skal forelegges foreldrerådet og samarbeidsutvalget (§ 4). Dette må bety at disse instansene skal kunne ha innflytelse på innholdet. Departementet kan altså ikke være alene om å bestemme dette.

For det andre skal hver barnehage ha styrer og pedagogisk leder med barnefaglig og pedagogisk kompetanse (§§ 17 og 18). Dette personalet har det profesjonelle ansvaret for at den pedagogiske virksomheten, herunder at den skal være tilrettelagt for barnegruppen og det enkelte barn.

Vi vil på denne bakgrunn anbefale at formuleringen endres til: «Departementet fastsetter barnehagens oppgaver og gir retningslinjer for innholdet i forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver (rammeplanen).»

Andre forslag til endringer

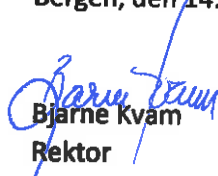
a. Forslag til endringer i paragraf 9 i barnehageloven

Det er i dag kommunene som fører tilsyn med enkeltbarnehagene, og fylkesmannen som fører tilsyn med kommunenes virksomhet innen barnehagefeltet. Forslaget til lovendring vil gjeninnføre ordningen med at fylkesmannen i spesielle tilfeller kan føre tilsyn med enkeltbarnehager. Etter vår mening er det en fordel, ikke minst i forhold til barnehager der kommunen selv er eier, at kommunen ikke er den eneste instansen som kan gjennomføre undersøkelser som gjelder enkeltbarnehager.

b. Forslag om at førskolelærer og førskolelærerutdanning endres til barnehagelærer og barnehagelærerutdanning

Dette er en nødvendig konsekvens av at navnet på yrkesgruppen og utdanningen har endret navn fra førskolelærere og førskolelærerutdanning til barnehagelærere og barnehagelærerutdanning.

Bergen, den 14. januar 2015

Bjarne Kvam
Rektor

